

STANOVISKO REPUBLIKOVEJ ÚNIE ZAMESTNÁVATEĽOV

Legislatívny zámer návrhu zákona o Klimatickom fonde pre pôdu

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/478>

Materiál v pripomienkovom konaní do 02.09.2022

Stručný popis podstaty materiálu najmä jeho relevancie z pohľadu RÚZ

Materiál bol predložený do medzirezortného pripomienkového konania Ministerstvom pôdohospodárstva a rozvoja vidieka SR ako iniciatívny návrh

Cieľom a obsahom materiálu je najmä:

Ciele právnej úpravy navrhovanej v legislatívnom zámere vo všeobecnosti spočívajú v ochrane kvalitnej pôdy zavedením nových činností a aktivít, ktoré zabezpečujú efektívne využívanie poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, zastavujú úbytok poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, zabezpečujú udržateľné obhospodarovanie lesov, znižujú záber nezastavenej plochy a zabraňujú degradácii pôdy, zavedení efektívnych nástrojov na zadržiavanie vody v krajine vrátane manažmentu dažďovej vody, zavedení efektívnych nástrojov na ukladanie uhlíka v pôde, zavedení nového inštitútu - Klimatického fondu pre pôdu ako štátneho fondu na uskutočňovanie štátnej podpory ochrany poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy a dosahovania vyššie uvedených cieľov. Predpokladaný dátum nadobudnutia účinnosti zákona o Klimatickom fonde pre pôdu je 1. júl 2023.

Postoj RÚZ k materiálu

Ciele právnej úpravy navrhovanej v legislatívnom zámere vo všeobecnosti spočívajú v ochrane kvalitnej pôdy zavedením nových činností a aktivít, ktoré zabezpečujú efektívne využívanie poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy, zastavujú úbytok poľnohospodárskej pôdy a lesnej pôdy. **Žiadame, aby predkladateľ pripravil analýzu, v ktorej zváži aj iné vhodné, cielené a efektívne riešenia. Zastávame názor, že pri návrhu tak finančne nákladného systému je neprípustné, aby sa nezvažovali aj finančne menej nákladné a rovnako, resp. porovnateľne efektívne riešenia. Zároveň žiadame, aby sa vyhodnotila účelnosť a odôvodnenosť predloženej regulácie.**

Pripomienky RÚZ k predkladanému materiálu

1. Všeobecná pripomienka k návrhu legislatívneho zámeru ako celku – zásadná pripomienka

Žiadame, aby predkladateľ pripravil analýzu, v ktorej zváži aj iné vhodné, cielené a efektívne riešenia. Zastávame názor, že pri návrhu tak finančne nákladného systému je neprípustné, aby sa nezvažovali aj finančne menej nákladné a rovnako, resp. porovnateľne efektívne riešenia. Zároveň žiadame, aby sa vyhodnotila účelnosť a odôvodnenosť predloženej regulácie.

Odôvodnenie:

Vítame ambíciu predkladateľa, ktorej cieľom je ochrana kvalitnej pôdy, zastavenie úbytku poľnohospodárskej a lesnej pôdy, zabezpečenie udržateľného obhospodarovania lesov, znižovanie záberu nezastavenej plochy, zabránenie degradácii a erózii pôdy, zlepšenie pôdnej biológie (zdravia pôdy a obsahu živín v pôde), zavedenie efektívnych nástrojov na zadržiavanie vody v krajine vrátane manažmentu dažďovej vody a zavedenie efektívnych nástrojov na ukladanie uhlíka v pôde. Formu a nástroje, akými sa navrhuje dosiahnutie týchto cieľov (zavedenie Klimatického fondu pre pôdu a Vodnej a pôdnej banky) nepovažujeme za vhodnú, efektívnu a dostatočne cielenú. Zavedenie Klimatického fondu pre pôdu si má v zmysle analýz vplyvov vyžadovať vynaloženie enormných finančných prostriedkov. Zároveň predkladateľ nezvažoval žiadne iné alternatívne vhodnejšie a finančne menej náročné riešenia. Vyčíslenie finančnej potreby na realizáciu Klimatického fondu pre pôdu je pre rok 2023 v objeme 35 mil. EUR, pre rok 2024 v objeme 65 mil. EUR, pre rok 2025 v objeme 95 mil. EUR, pre rok 2026 v objeme 125 mil. EUR a pre rok 2027 v objeme až 150 mil. EUR, pričom ako sám predkladateľ uznáva, finančné prostriedky na realizáciu tak nákladného systému nie sú kryté ani v kapitole MPRV SR ani MV SR. Príjmy tohto fondu majú byť napĺňané najmä z výnosov z emisných povoleniek (91 %), ktoré sú podľa § 18 zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami a o zmene a doplnení niektorých zákonov v plnej miere príjmom Environmentálneho fondu, ktorý tieto finančné prostriedky používa v rámci

limitov výdavkov schválených v rozpočte fondu na príslušný rozpočtový rok. V tejto súvislosti zastávame názor, že súčasná podoba Environmentálneho fondu na zabezpečenie účelu predkladaného materiálu postačuje a vyžadovalo by sa len uvoľniť akumulované prostriedky z tohto fondu aj na ciele predkladaného materiálu. Podotýkame, že prostriedky z Environmentálneho fondu je možné použiť, okrem iného na odvod do príjmov štátneho rozpočtu na plnenie cieľov stratégie environmentálnej politiky SR v príslušnom rozpočtovom roku, podporu projektov zameraných na účely reálne dosiahnuteľných a merateľných úspor emisií skleníkových plynov, podporu činnosti na dosiahnutie cieľov stratégie environmentálnej politiky SR a na náklady spojené s odborným a administratívnym zabezpečením plnenia záväzkov SR v oblasti znižovania emisií skleníkových plynov, modernizáciu existujúcich zariadení alebo inštaláciu nových zariadení na zachytávanie metánu, podporu projektov zameraných na úsporu a záchyt emisií skleníkových plynov v oblasti poľnohospodárstva a lesníctva. Zastávame názor, že prostriedky z Environmentálneho fondu by bolo žiaduce prioritizovať podľa princípu hodnoty za peniaze a predísť tak vytváraniu nového byrokratického aparátu v podobe Klimatického fondu pre pôdu, ktorý bude, okrem iného, vyžadovať aj vytvorenie novej administratívnej a personálnej kapacity.

Ako ďalšie dopĺňajúce opatrenie na účely splnenia vyššie uvedených cieľov navrhujeme (popri zmene zákona č. 414/2012 Z. z. o obchodovaní s emisnými kvótami) zaviesť tzv. superodpočet po vzore § 30c, resp. §30e zákona č. 595/2003 Z. z. o dani z príjmov, ktorý funguje v oblasti výskumu a vývoja, ako aj v oblasti investícií. Uvedený superodpočet pre výskum a vývoj je legislatívnym nástrojom pre nepriamu podporu výskumných alebo vývojových aktivít v rámci spoločností, ktorá je spoločnostiam poskytovaná prostredníctvom daňovej úľavy z výdavkov vynaložených na vývojové a výskumné aktivity. Spoločnosť vie s využitím superodpočtu pre výskum a vývoj za príslušné zdaňovacie obdobie znížiť základ dane dodatočne o ďalších 100% z výšky nákladov spotrebovaných na výskum alebo vývoj. Podstatou superodpočtu na investície je podpora investícií s vyššou pridanou hodnotou, t.j. produktívnych investícií a je zacielený na podporu produktívnych firiem a tvorbu vyššej pridanej hodnoty cez investície do priemyslu 4.0. Tento nástroj umožňuje podporiť rozhodnutia o vysoko produktívnych investíciách, ktoré by sa pravdepodobne inak v daných spoločnostiach neuskutočnili. Zavedenie obdobného inštitútu aj pre oblasť poľnohospodárstva by pozitívne motivovalo poľnohospodárske subjekty na zavádzanie opatrení slúžiacich k napĺňaniu vyššie uvedených cieľov, a zároveň by sa na prijatie takéhoto opatrenia nevyžadovali žiadne priame výdavky zo štátneho rozpočtu.

V neposlednom rade by sme radi apelovali na predkladateľa, aby s akýmkoľvek zavádzaním certifikačného systému Uhlíkovej a vodnej banky počkal na prijatie relevantnej legislatívy na úrovni EÚ. Európska komisia v polovici decembra 2021 zverejnila oznámenie o udržateľných uhlíkových cykloch, ktorým sa začal proces tvorby regulačného rámca pre zachytávanie, odstraňovanie a recykláciu uhlíka, ktorý bude mať významný dopad na poľnohospodárstvo a potravinárstvo. Toto tzv. uhlíkové poľnohospodárstvo bolo predmetom rokovania Rady ministrov AGRIFISH aj 7. apríla 2022. Ministri poľnohospodárstva schválili závery o uhlíkovom poľnohospodárstve z vyššie spomenutého oznámenia Komisie, ktorých cieľom je podporiť poľnohospodárske postupy, ktoré pomáhajú zachytávať uhlík z atmosféry a ukladať ho do pôdy alebo biomasy. Závery špecifikujú aj to, čo Rada očakáva od certifikačného rámca pre odstraňovanie uhlíka (finančné ohodnocovanie postupov na ukladanie uhlíka), ktorého legislatívny návrh sa očakáva na konci tohto roka. Nakoľko príslušná legislatíva na úrovni EÚ je aktuálne vo fáze kreovania, považujeme za nevyhnutné počkať na finálne znenie a do tej doby pripraviť analýzu iných vhodných, cielených a efektívnejších riešení na dosiahnutie zámerov deklarovaných v predložennom návrhu.

<https://www.slov-lex.sk/legislativne-procesy/SK/LP/2022/478>